

KPS voorjaarscongres 2010

Op 16 april 2010 organiseerde de Kring van Pensioenspecialisten haar jaarlijkse voorjaarscongres. Het uitdagende thema: **'Pensioenkoers: Zekerheden ⇔ Onzekerheden'** in combinatie met sterke sprekers deed meer dan honderdenvijftig KPS-deelnemers en genodigden naar het Belvédère Theater in Nunspeet afreizen.

Eric Bergamin, voorzitter van de KPS, constateert in zijn openingswoord dat het congres een mooie timing heeft, gezien de vele ontwikkelingen in het pensioendossier in het eerste kwartaal van dit jaar. De onderzoeksrapporten van de commissies Frijns, Goudswaard en Don, en de daarop verschenen reacties uit de politiek en van de sociale partners, bieden voldoende gedachtegoed om bevindingen en visies in dit congres met elkaar te delen.

Het 2° pijlerpensioen: een sterke brug waarop de deelnemer kan vertrouwen

Rob Bakker presenteert de bevindingen en visies van de werkgroepen Toekomst Nederlands Pensioenstelsel (TNP) die zich over 'inhoud' en 'communicatie' hebben gebogen. De werkgroepen hebben in de afgelopen periode hun eerdere bevindingen gespiegeld aan de rapporten van de onderzoekscommissies en zijn op grond daarvan nog stelliger in hun aanbeveling:

- Kies voor een basispensioenregeling waarbij duidelijkheid, zekerheid en verzorging voorop staat. Een basisregeling waar de deelnemer op kan en mag vertrouwen. Verwacht van de deelnemer niet dat hij een dusdanig pensioenbewustzijn bereikt dat hij zich wil en/of kan verdiepen in de techniek van de regeling. Voorkom dat de verantwoordelijkheid voor de techniek en de kwaliteit van de constructie wordt neergelegd bij de 'argeloze' deelnemer.

Na bestudering van het rapport van de commissie Goudswaard komen de werkgroepen Inhoud en Communicatie tot de aanbeveling dat het 2° pijlerpensioen onderdeel dient te zijn van de sociale infrastructuur. Dit leidt tot een pensioenstelsel met de volgende kenmerken:

- voor wat betreft het basispensioen:
  - een betaalbare arbeidsvoorwaarde met een efficiënte en verplichte premie
  - een waarde vaste aanvulling (doch gelimiteerd) op de AOW
  - een toezegging die wordt begrepen en vertrouwd door de deelnemers
- een stelsel dat voorziet in zelfstandige verzorging en waarbij de pensioenuitkering vanaf een bepaalde leeftijd aan zorg wordt gekoppeld
- een stelsel dat medetoegankelijk is voor de ZZP'er
- een 3° pijler die op een begrijpelijke en aantrekkelijke manier toegang biedt tot pensioensparen

Vermijd overregulering; volg de aanbevelingen van de OECD

In de aanloop naar het Voorjaarscongres hebben de werkgroepen TNP Financiering en FTK hun input geleverd inzake de onderzoeksrapporten van SZW. Teneinde de presentatie af te stemmen op de laatste actualiteiten (o.a. de reactie van mr. Donner op deze rapporten) heeft Regina Schoutsen op het laatste moment haar inleiding nog bijgesteld. Mogelijk dat de werkgroepen daardoor niet direct hun input in deze presentatie herkennen. Regina stelt diverse vormen van solidariteit aan de orde en legt haar gehoor de vraag voor welke vormen van solidariteit toekomstbestendig kunnen zijn. Zij bespreekt diverse vormen die meewegen in de prijs van het pensioen, maar dikwijls niet evenredig worden gedragen door de diverse leeftijds- en/of inkomensgroepen.

Of moeten we spreken van solidariteit wanneer de verdeling van de lusten en lasten gebaseerd zijn op het organiseren van een groot draagvlak voor een hoger resultaat?

Regina komt tot de volgende conclusies:

- de solidariteitselementen zorgen nog steeds voor een goed gefinancierd pensioen
- de toename van de levensverwachting is de enige aanleiding tot versobering van het niveau van het pensioen
- deze versobering moet worden betaald door de groepen die aantoonbaar langer leven (zoals bijv. de hogere inkomensgroepen)

De bevindingen van de werkgroep FTK laat zien dat door de financiële crisis de beleggingen suboptimaal zijn. Er is een spanningsveld ontstaan doordat risico's onnodig worden afgedekt tegen een hoge prijs teneinde te voldoen aan het nominale kader. De aanbevelingen vanuit de commissie Frijns bieden gedeeltelijk soulaas. Vanuit de commissie Don stuit de werkgroep op (te) zware regelgeving bij het vraagstuk evenwicht tussen rendement en risico. Regina wijst erop dat er op Europees niveau een concurrentieslag voor Nederland te winnen is wanneer de aanbevelingen vanuit de OECD worden opgevolgd. De OECD adviseert overregulering te vermijden, een stabiel toezicht te creëren en overmatig vertrouwen in marktwaardering los te laten.

De wereld heeft zich sneller ontwikkeld dan besturen konden bijhouden

Met deze conclusie opent Wim Koeleman zijn presentatie van de aanbevelingen van de werkgroep Pension Fund Governance. Door de snelle ontwikkelingen en de tijdsdruk waarmee het pensioenfondsbestuur kampt, komen diverse knelpunten boven drijven, zoals:

- deskundigheid en professionaliteit van het bestuur;
- bemensing van governance;
- implementatie van de principes PFG
- taakafbakening en verwachting van de diverse organen

De werkgroep PFG stelt voor om het besturingsmodel aan te passen. Daarin geeft de werkgroep twee opties. Model A vraagt een rigoureuze aanpassing. Dit model gaat uit van een professioneel bestuur zonder vertegenwoordiging van belanghebbenden, een Belanghebbenden Raad met uitgebreide bevoegdheden en een Intern Toezicht. Het tweede model gaat meer langs de weg van de geleidelijke aanpassing. In dit model kent het bestuur nog een paritaire vertegenwoordiging van werkgevers en werknemers. Daarnaast een Belanghebbenden Raad doch zonder instemmings-/goedkeuringsrecht en zonder bevoegdheid tot benoeming/ontslag bestuur.

Vanuit de werkgroep Uitvoering draagt Wim de volgende aanbevelingen aan;

- Hef het wettelijk onderscheid in regelgeving tussen de pensioenuitvoerders op inzake uit te voeren diensten;
- Hef de verplichte bundeling van het aantal functies van de pensioenuitvoerder op. Laat de pensioenuitvoerder afzonderlijke contracten sluiten ten aanzien van het financiële risico, het vermogensbeheer, de administratie van en de communicatie over de pensioenregeling en – aanspraken.
- Streef naar eenvoud en consistentie in wet- en regelgeving
- Pas op met 'zachte contracten' in het kader van uitvoerbaarheid, onduidelijkheid, mismatch van verwachtingen en uitlegbaarheid.

Van defined benefit naar defined ambition

Na de pauze doet Jan Nijssen verslag van de bevindingen vanuit de commissie Frijns. Hij maakt zijn gehoor bewust van het historische moment waarin de pensioensector zich bevindt. Het rapport 'Pensioen:

een onzekere zekerheid' wordt breed gedragen door de sector. En ondanks dat het rapport controversieel is verklaard door het demissionaire kabinet, is het niet van het toneel verdwenen. "Het kan volgens Donner altijd nog worden opgenomen in het regeerakkoord .....". Daarom roept Nijssen de betrokken partijen op om nu aan de slag te gaan met de aanbevelingen vanuit de commissies voor een toekomstbestendig pensioenstelsel. Daarbij dient er een optimale

balans te worden gezocht tussen prijs, zekerheid, solidariteit en kwaliteit teneinde te komen tot een pensioenstelsel dat bestand is tegen externe schokken. Hij oppert een interessante evaluatie van het pensioenstelsel: van een nominaal gegarandeerd pensioen (defined benefit) naar een reële ambitie (defined ambition). Daarbij moeten we de fundamentele (collectiviteit, solidariteit en verplichtstelling) van het stelsel koesteren, maar vooral niet rustig achterover leunen totdat de crisis voorbij is. Het uitblijven van (re-)acties op de analyses uit de rapporten leidt tot het doorschuiven van risico's.

Debat

Dat het onderwerp in al zijn aspecten hoog op de agenda staat van de sociale partners, komt duidelijk naar voren in het debat onder leiding van Peter van Zadelhoff (RTL-Z). Ap Fraterman (VNO/NCW), Peter Gortzak (FNV) Lans Bovenberg (Netspar) en Jan Nijssen (spreker van het voorgaande deel) reageren op de stellingen die aan hen worden voorgelegd en worden door de discussieleider geprikkeld om hun visie te geven.

Een voorbeeld van een stelling en de gevarieerde reacties daarop.

Stelling 1: 'Streven naar hoger pensioenbewustzijn is zinloos en kansloos'

Lans Bovenberg adviseert te beginnen met de vraag: "Wat betekent economie in je eigen leven?" Dit leidt tot het advies om al op school te beginnen met de financiële opvoeding. "De afdeling Personeelszaken draagt daarin een belangrijke rol" aldus Peter Gortzak. Ap Fraterman duidt op de noodzaak van pensioenbewustzijn: "Géén pensioenbewustzijn is slecht; een slecht pensioenbewustzijn is nog erger. Dat toont ook de financiële crisis".

Een andere overweging die één van de debaters meegaf was: "We kunnen mensen geen pensioen voorspiegelen dat over 20 jaar zekerheid biedt; wel kunnen we communiceren over solidariteit en eerlijk delen. Zo voorkom je dat mensen schijnzekerheid wordt geboden".

Ten aanzien van een stelling over de professionaliteit van het pensioenfondsbestuur gaf Jan Nijssen aan vast te houden aan de betrokkenheid van werkgevers. Juist omdat de regeling veel geld kost, dient de werkgever betrokken te blijven bij het pensioendossier. Wel moet de werkgever inzichtelijk worden gemaakt of een regeling uitvoerbaar is. Jan opteert voor de weg van de geleidelijkheid in de evaluatie naar een one-tier-board. Hij denkt aan een systeem waarbij gedurende de opbouwfase de sociale partners in het bestuur deelnemen, terwijl in de uitkeringsfase het verzorgingselement belangrijk wordt, hetgeen overheveling naar een verzekeraar kan betekenen.

Een scala aan stellingen werden de debaters en de zaal voorgehouden. Alle stellingen en de stemmingsresultaten zijn terug te vinden op www.kps.nl.

Terugblik

Visies en meningen. Haalbaar of niet haalbaar? Een ding is duidelijk en komt ook tijdens de afsluitende borrel nog op tal van plaatsen aan de orde: er is nog veel werk te verzetten, maar meer dan ooit lijken alle betrokkenen bereid om de schouders eronder te zetten.

Kijk voor de volledige presentaties en de achterliggende stukken op www.kps.nl.